

Gjennomføring av vannforskriften og vannforvaltningsplaner i kommunal arealplanlegging etter plan- og bygningsloven

Vann- og avløpskonferansen 1.12.2022
Gunnhild Storbekkrønning Solli

Nye vannforvaltningsplaner 2022-2027

Et stort skritt videre for å nå vannmiljømålene

Nyhet | Dato: 31.10.2022

I dag lanserer klima- og miljøminister Espen Barth Eide godkjente vannforvaltningsplanene for 2022-2027. Planene innebærer at regjeringen øker ambisjonen for vannforvaltningen, blant annet ved å styrke nasjonalt miljøhensyn i vassdrag som er påvirket av vannkraftproduksjon.

Vannforvaltningsplanene er Norges helhetlige planer for vannforvaltningen, og skal ligge til grunn for alle sektorberørte vann. Klima- og miljøminister Espen Barth Eide og statssekretærene i miljø- og vanndepartementet presenterer oppdaterte og godkjente planer på Nasjonal Vannmiljøkonferanse, mandag 31. oktober.

Nye vannforvaltningsplaner

Vannforvaltningsplanene for 2022 – 2027 er lansert. Regjeringen mener selv at de øker ambisjonsnivået.

ENERGI

Nye miljøtiltak fra regjeringen – opp til 1 prosent av årlig kraftproduksjon kan gå tapt

Norske kraftverk må slippe ut vann som kunne ha gått til kraftproduksjon når regjeringen setter inn nye miljøtiltak. Krafttapet kan bli på 1.740 gigawattimer.

Klima- og miljøminister Espen Barth Eide. Foto: HGA/NTB

NTB

31. okt. 2022 - 07:25

Tegnforklaring

- Myndighetsområder
- Vannregioner
- Vannområder
- Riksgrense
- Fylkesgrense
- Kommunegrense

Målestokk: 1:1 900 000

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

Kartproduksjon: Miljødirektoratet

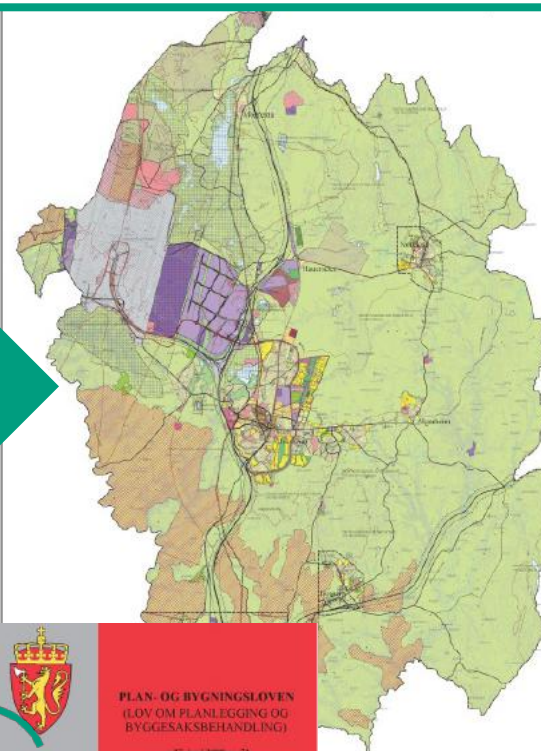
- 1) Hva er **vannforvaltningsplaner** (og vanndirektivet)
- 2) Forholdet mellom **vannforvaltningsplaner** og **kommunale planer**
- 3) Hvordan **gjennomføre** i kommunal planlegging

Nr Vannområde

- 1 Glomma
- 2 Mjøsa
- 3 Randsfjorden
- 4 Valdres
- 5 Hurdalvassdraget/Vorma
- 6 Tyrifjorden
- 7 Simoa
- 8 Leira - Nitelva
- 9 Øyeren
- 10 Vannområde Oslo
- 11 Indre Oslofjord Vest
- 12 Haldenvassdraget
- 13 Drammenselva
- 14 Lierelva
- 15 Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget
- 16 Eikeren
- 17 Morsa
- 18 Glomma sør for Øyeren
- 19 Enningdalen

Vannregion: Innlandet og Viken

KAPITTEL 9

Gjennomføring av vannforskriften og vannforvaltningsplaner i kommunal arealplanlegging etter plan- og bygningsloven

Ingrid Wang Larsen

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

Gunnhild Storbekkrønning Solli

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

NY BOK 1.12.2022 open access **VANN, JUSS OG SAMFUNN**

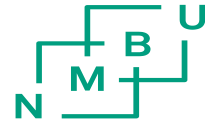
Kapittel 9 Gjennomføring av vannforskriften og vannforvaltningssplaner i kommunal arealplanlegging etter plan- og bygningsloven	277
<i>Ingrid Wang Larsen og Gunnhild Storbekkrønning Solli</i>	
Kapittel 10 Krav til utredning av miljøkonsekvenser i vann	331
<i>Karen Hjelmervik Nerbø</i>	
Kapittel 11 «Nødvendig» som vilkår for tyngande plikter ved areal- og ressursforvaltning	359
<i>Ingunn Elise Myklebust</i>	
Kapittel 12 Økosystembasert forvaltning og miljøforsvarlig drift av vannkraftanlegg i et EU-perspektiv	399
<i>Jo Halvard Halleraker, Tor Haakon Bakken og Tine Larsen</i>	
Kapittel 13 Om generelle og spesielle kunnskapsplikter i moderne miljørettsforvaltning – særlig til kunnskap om grunnvann	443
<i>Gunnhild Storbekkrønning Solli</i>	
Kapittel 14 Villaksens endrede rolle - fra naturressurs til kulturminne?	479
<i>Erling Dokk Holm</i>	
Forfatterbiografier	519

Steinar Taubøll (red.)

VANN, JUSS OG SAMFUNN

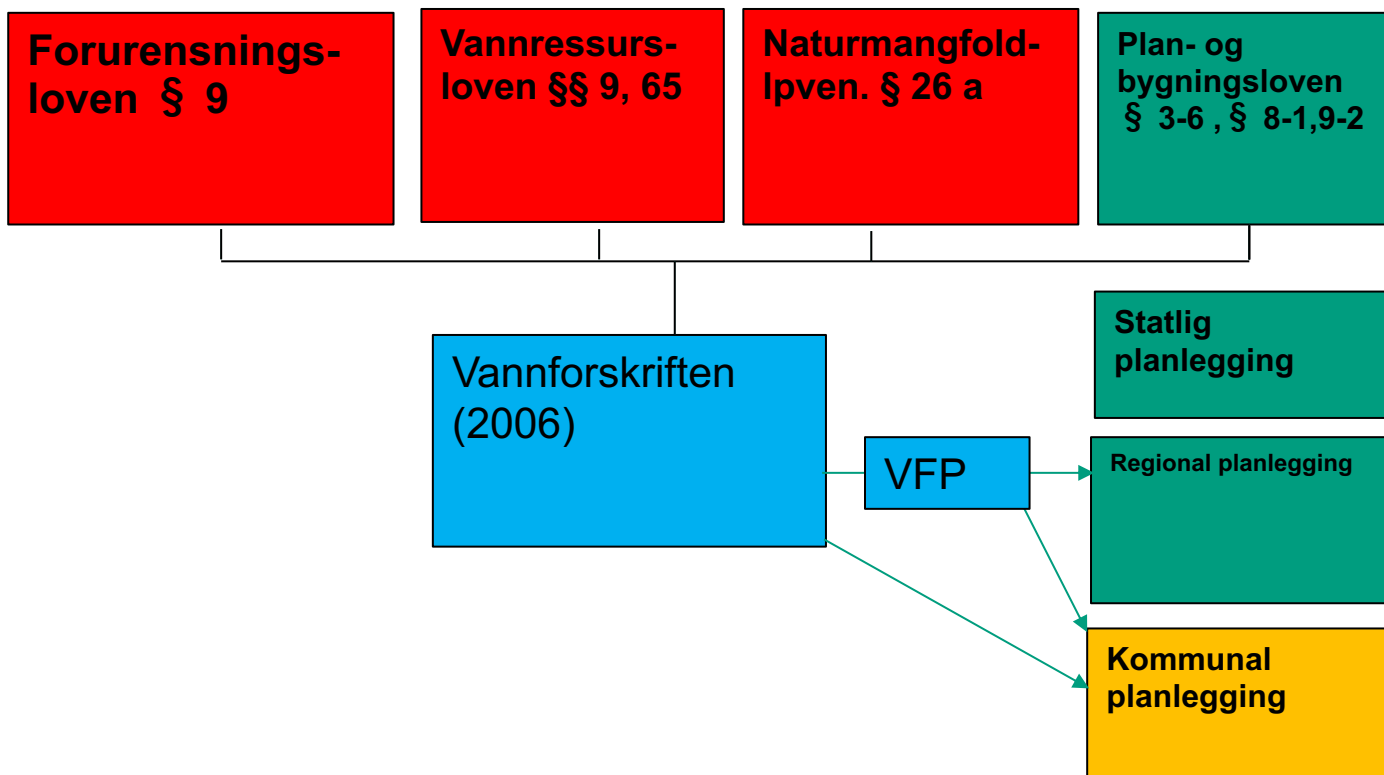
Planer og regulering i utvikling

Hovedtrekk i vanndirektivet (2000/60/EC)

- Materielle bestemmer om miljøkvalitet for alt vann
 - Miljømål som skal nås
 - Standard miljømål: «God kjemisk», «god økologisk tilstand» og «god kvantitativ tilstand» mm.
 - Mindre ambisiøse miljømål og unntak
 - Tidsfrister for måloppnåelse og unntak (final deadline 2027/2033)
 - Eget miljømål: Forbud mot *ytterligere forringelse* av kjemisk og økologisk tilstand
 - Unntak vannforskriften §§ 8-12
 - Etablerer nedbørsfeltforvaltning (på kryss og tvers av landegrenser og administrative grenser)
 - Planprosess med 6-årssykluser: (River basin management plans/ Vannforvaltningsplaner)
 - Virkemiddel for å operasjonalisere, konkretisere og sikre oppfyllelse av direktivets miljømål
 - Identifisere tilstand og påvirkninger for vannforekomster
 - Fastsettelse av *konkrete miljømål* for hver enkelt vannforekomst
-
- Tiltaksprogrammene

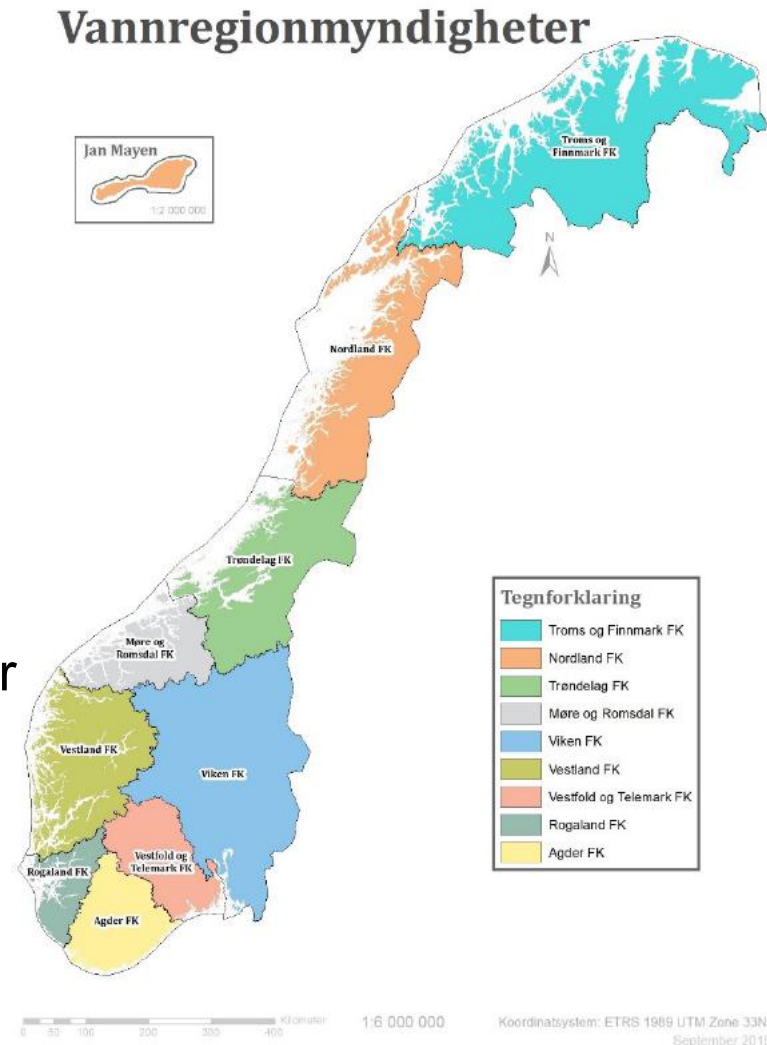
Implementeringen av vanndirektivet i norsk rett – oversikt

Nærmere om vannforvaltningsplanene

- Vedtas av *vannregionene*
- Innholdet i vannforvaltningsplanene etter vannforskriften § 26 andre ledd + vedlegg VI:
 - Miljømål
 - Karakteristika og menneskelige påvirkninger i regionen
 - Oversikt over beskyttede områder
 - Overvåkning over vannforekomster
 - Sammenfatning av tiltaksprogram
- Regionale planer, men skal godkjennes av KLD og OED

Hvilken rettsvirkning har vannforvaltningsplanene for kommunale planer?

- Rettsvirkningene av de regionale vannforvaltningsplanene («skal legges til grunn» pbl. § 8-2) – MEN
 - Etter forarbeidene et ikke-rettslig bindende instrument for offentlige myndigheter og private (fører ikke til ugyldighet dersom de ikke legges til grunn)
 - Også slik i Miljødirektoratets rundskriv fra 2015:

Sektormyndighetene har derfor adgang til å fatte vedtak som ikke er i samsvar med planen (Referanse: Kongelig resolusjon, juni 2010).

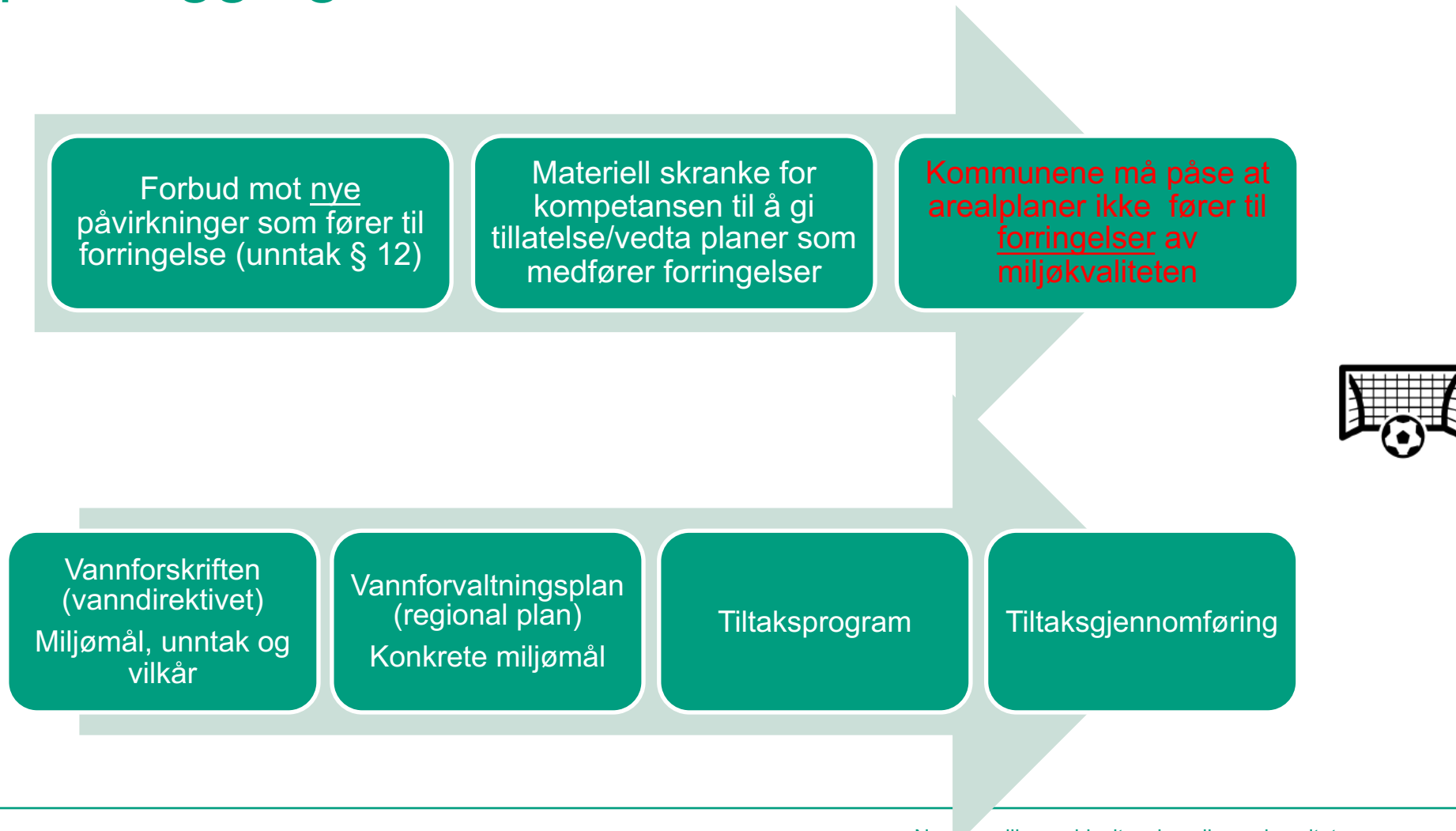
Stemmer det at vannforvaltningsplanene ikke har ikke har juridisk bindende virkning for kommunal arealplanlegging?

Forts. rettsvirkning av vannforvaltningsplaner for kommunale planer

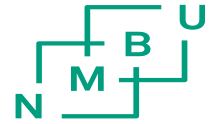
Miljømålene fastsettes i vannforvaltningsplanene – også *unntak* fra miljømålene (forbud mot forringelse etter § 12 treffes av sektormyndigheten v/ enkeltvedtak og planer)

- Miljømålene er materielle skranker for offentlige myndigheter
- Så - vannforvaltningsplanene må legges til grunn for **hvilket** miljømål for vannforekomsten og tidsfrist for gjennomføring

Gjennomføring av miljømålene i kommunal planlegging

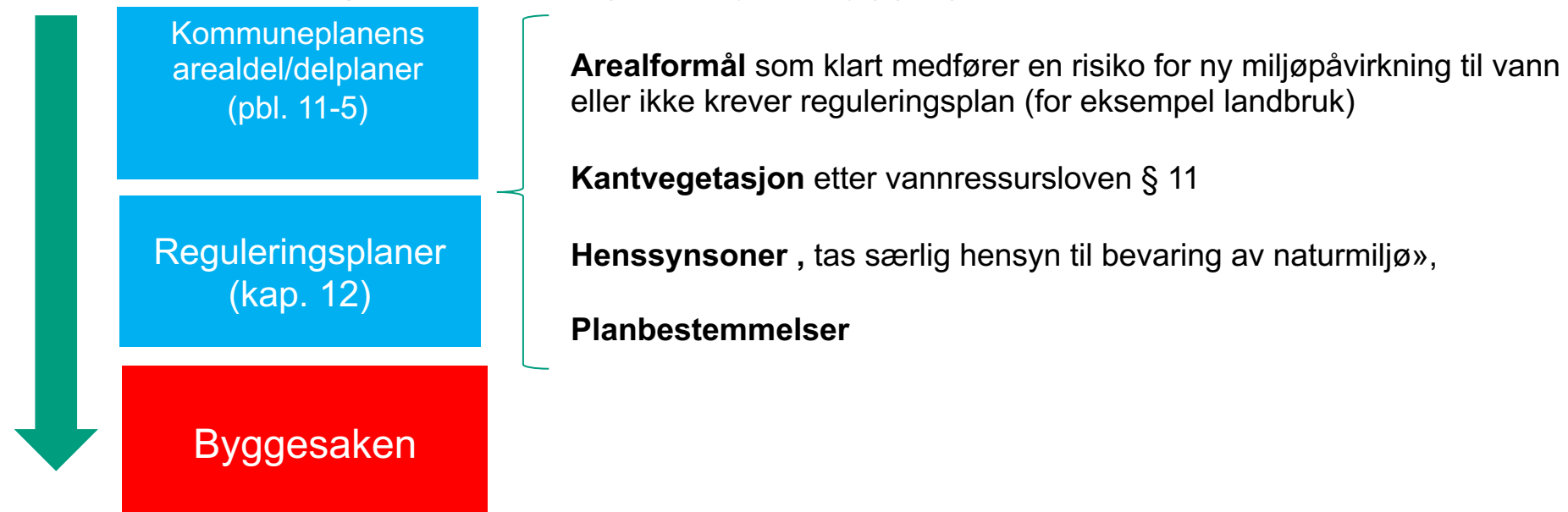

Hvordan planlegge mot et bedre (og ikke dårligere) vannmiljø

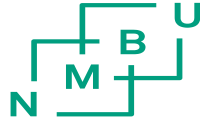

- **Forbedring** av miljøkvaliteten
 - Rettsvirkninger av kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner
 - Rettslig bindende for «nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak» (§ 11-6 og 12-4)
 - Utbygd i tråd med plan og byggetillatelse – kap.16 ekspropriasjon

- **Forhindre forringelser** som følge av nye utbygginger

Oppsummering

- To system med ulikt opphav og ulike ansvarshavende myndigheter
- Kommunal planlegging viktig for å nå miljømålene etter vannforskriften
- Vannforvaltningsplanene og vannforskriften legger bindende føringer for hva kommunene kan vedta i kommunale planer

Med ønske om en god jul
og et godt nytt år.

Dei beste ønskje for jula
og det nye året.

Season's Greetings

Photo credit: NMBU/Håkon Sparre